Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Gäller 2026-09-01 – 2027-09-01

Björboskolan

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Varför Plan mot diskriminering och kränkande behandling? 3
Främja, förebygga och åtgärda: 3
Björboskolans vision, ansvar samt delaktighet: 4
Kommunens övergripande rutiner och åtgärder vid misstänkta kränkningar: 4
Upptäcka, anmäla, utreda och dokumentera: 5
Utvärdering och analys av föregående års plan mot diskriminering och kränkande behandling: 5
Utvärdering och analys av föregående års kartläggningar och sammanställningar: 6
Främjande insatser: 6
Förebyggande åtgärder: 7
Prioriterade mål detta läsår: 7
Till dig som förälder: 8
Till dig som barn/elev: 8
Barn/elever och vårdnadshavares delaktighet: 8
Bilagor 8
1.1 Begrepp: 8
1.2 Diskrimineringsgrunderna: 10

VARFÖR PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING?

Enligt Skolverket och gällande lagstiftning: skollagen[1] och Diskrimineringslagen[2], ska huvudmannen årligen se till att det upprättas planer mot kränkande behandling, en för varje enskild verksamhet. Syftet med planen är att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska vara ”levande” i den meningen att den ständigt ska vara aktuell i verksamhetens dagliga arbete. Planen ska enligt Skolverkets rekommendationer innehålla:

- en översikt över de mål som verksamheten har satt upp för det förebyggande arbetet
- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkningar
- en redovisning av vilka åtgärder verksamheten planerar att påbörja eller genomföra under det kommande året
- en redovisning av hur åtgärderna i den föregående årsplanen har genomförts.

I planerna ska det anges vem som är ansvarig för att respektive åtgärd genomförs, samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Detta är enhetens plan för detta läsår.

FRÄMJA, FÖREBYGGA OCH ÅTGÄRDA:

Vi arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande. Det är olika arbetssätt som ser till att alla barn/elever har en trygg vardag fri från kränkande behandling och diskriminering. De olika arbetssätten innebär:

- Främjande arbete handlar till exempel om att arbeta för att alla barn och elever är lika mycket värda, att vi bemöter varandra på ett trevligt och respektfullt sätt och att alla som deltar i verksamheten är inkluderade. Verksamheten identifierar och stärker de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Det främjande arbetet genomförs oavsett om det finns aktuella problem eller inte och riktar sig till alla barn/elever.
- Förebyggande arbete handlar om att hitta och förhindra risker för utsatthet, exempelvis platser eller situationer utomhus, vid skåpen och omklädningsrum. Arbetet utgår från konkreta behov eller riskområden som verksamheten har upptäckt eller synliggjort vid kartläggning.
- Åtgärdande arbete handlar om att agera: stoppa, utreda och åtgärda då barn/elever beter sig på ett sätt som får någon att bli ledsen eller må dåligt. Barn/elever ska veta att de ska vända sig till en vuxen för att få hjälp.

[1] Skollag (2010:800) | Sveriges riksdag (riksdagen.se) Främst kap 6.
[2] Diskrimineringslag (2008:567) | Sveriges riksdag (riksdagen.se)

BJÖRBOSKOLANS VISION, ANSVAR SAMT DELAKTIGHET:

Vision:

På Björbo skola har vi som vision att alla barn ska känna trygghet och tillhörighet. Ingen elev ska heller bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Alla, både vuxna och barn följer den ”gyllene regeln”: Det du vill att andra ska göra mot dig, ska du göra mot dem.

I samarbete med vårdnadshavare och elever arbetar personalen aktivt mot all form av kränkande behandling.

Verksamheter som omfattas av planen: Skola och fritidshem.

Ansvariga för planen: All pedagogisk personal samt rektor.

Personalens delaktighet: Personalen arbetar med planen under hela läsåret. De främjande och förebyggande insatserna tas upp och utvärderas löpande och eventuella justeringar görs. All personal arbetar med utvärdering av årets plan vid vårterminens slut.

Förankring och implementering av planen: Vi diskuterar och arbetar vidare intensivt under början av höstterminen och vid skolstart involveras eleverna i planen. Vi diskuterar och förklarar då vad som står i planen och hur vi arbetar mot kränkningar. Planen presenteras kort för vårdnadshavare under höstens föräldramöte.

KOMMUNENS ÖVERGRIPANDE RUTINER OCH ÅTGÄRDER VID MISSTÄNKTA KRÄNKNINGAR:

- All personal ska villkorslöst, utan dröjsmål, vid misstanke om att barn/elev blivit kränkt anmäla detta till respektive chef/rektor.
- Anmälan görs digitalt via KBI/ Draftit. (Digitalt ärendehanteringssystem för att utreda diskriminering och kränkande behandling.)
- Rektor ansvarar för att ärendet utreds skyndsamt via Draftit.
- Rektor gör en anmälan till huvudmannen via Draftit.
- Barn och utbildningsförvaltningen redovisar kontinuerligt antal fall av diskriminering och kränkande behandling på Barn- och utbildningsnämnden. Årligen görs en aggregerad uppföljning av huvudman, både av enheternas Planer mot diskriminering och kränkande behandling, samt läsårets Draftit- sammanställning.

Om ett barn/elev känner sig kränkt av någon vuxen ska detta tas på extra stort allvar då barnet kan anses stå i beroendeställning till den vuxne. Barnet eller dennes vårdnadshavare ska omedelbart kontakta/berätta för personal eller rektor.

UPPTÄCKA, ANMÄLA, UTREDA OCH DOKUMENTERA:

Enligt skollag 6 kap. 10§ är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Enl. 2 kap. 7§ diskrimineringslagen och 6 kap. 10§ skollagen är en huvudman som får kännedom om att ett barn eller elev anser sig blivit utsatt för kränkande eller diskriminerande behandling, skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna

Närvarande vuxen som ser eller får vetskap om en kränkning anmäler ärendet i Draftit. Anmälare eller ansvarig mentor informerar vårdnadshavare om det som skett. Ärendet hamnar hos ansvarig skolledare som delegerar ärendet för utredning. Dokumentation i Draftit. Uppföljning sker inom en tvåveckorsperiod för att säkerställa att den eventuella kränkningen har upphört. Om ja avslutas ärendet. Om nej kopplas skolans trygghetsteam in för fortsatt arbete.

UTVÄRDERING OCH ANALYS AV FÖREGÅENDE ÅRS PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING:

- Ingen ska känna sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt.
- Verksamhetens regler ska vara väl fungerande och kända av personal, elever och vårdnadshavare.
- Samtlig personal är trygga och tydliga ledare.
- Samtlig personal följer ärendegången; stoppar, reder ut och anmäler kränkningar.
- Trygga raster och trygghet i kapprummen.

Vi har under läsåret 2025/2026 kontinuerligt arbetat med värdegrunden på skolan. Detta arbete sker både vid specifika tillfällen, men framförallt i det dagliga arbetet. Vi samtalar ofta om regler och normer med våra elever. Vi har samtalat, sett på filmer vilka sedan diskuterats och även jobbat med olika värdegrundsövningar. Vi har under året även, om än i mindre utsträckning än önskat, jobbat över klassgränserna. I en del klasser har vi jobbat med lärkompisar i stor utsträckning.
I början av läsåret gav varje klass förslag på gemensamma regler för skolan, dessa sammanställdes sedan på elevråd tillsammans med rektor. Återkommande under året påminner och samtalar vi om vilka regler som gäller på skolan.
Som personal behöver vi bli bättre på att kommunicera kring hur vi bemöter eleverna. Vi önskar bli bättre på att be varandra om hjälp och stöd i det dagliga arbetet.
Vi stoppar och reder ut konflikter mellan elever, men vad gäller att anmäla kränkningar behöver vi bli betydligt bättre. Vi tänker oss att nästa läsår lägga in Draft-it som en stående punkt på dagordningen för a-laget.
På samtliga raster har vi två rastvärdar ute. Planen har varit att ha planerade rastaktiviteter vid ett par tillfällen i veckan. Under vårterminen har det tyvärr blivit vid färre tillfällen. Rastaktiviteterna är ett välkommet och omtyckt inslag för eleverna.

Vi försöker att alltid ha personal i kapprummet, framförallt i de yngre årskurserna. Till hösten när vi får mindre resurstid på skolan behöver vi tänka på att samarbeta mellan klasserna så att vi kan ha en vuxen närvarande i varje kapprum.

UTVÄRDERING OCH ANALYS AV FÖREGÅENDE ÅRS KARTLÄGGNINGAR OCH SAMMANSTÄLLNINGAR:

Draftit: Vi har lättare att upprätta tillbuds-ärenden än kränkningsärenden, det kan vara svårt att avgöra när det ska upprättas kränkningsärende. Vi kommer fram till att vi önskar ny genomgång av Evelina i hur och när man ska skriva i Draftit. Utöver det ska vi lägga in det som en punkt på våra A-lagsmöten en gång/månad.

Trivselenkät: Visade att vi har trygga elever som trivs, mår bra och har kompisar.

Trygghetsvandring: Fritids och F-klass har gått trygghetsvandring. Även om vi ser att våra elever är trygga vill vi kommande läsår gå med varje årskurs. Ska även starta fadderverksamhet där åk 2 ska vara faddrar till F-klass.

Bussåkning: Vi hade många elever som kände en väldig otrygghet vad gäller bussåkningen, av olika anledningar. Vi har en personal som åker buss med våra fritidsbarn. Men eftersom det går två bussar är en buss utan vuxen. Många elever missköter sig på den buss som där den vuxna inte är med. Vi behöver vara tydliga med ansvarsbiten till vårdnadshavarna.

FRÄMJANDE INSATSER:

Faddersystem: Åk 2 faddrar till F-klass samt åk 3 till åk 1. Vi vill med det skapa trygghet genom goda relationer.

Trivselregler: Vi upprättar trivselregler i varje klass tillsammans med eleverna, men vill även involvera eleverna i vilka följder och konsekvenser olika handlingar kan få.

I början av läsåret ger varje klass förslag på gemensamma regler för skolan, dessa sammanställs sedan på elevråd tillsammans med rektor. Återkommande under året påminner och samtalar vi om vilka regler som gäller på skolan.

Värdegrundsarbete: Vi arbetar kontinuerligt med värdegrundsarbete och kooperativt lärande. Detta arbete sker både vid specifika tillfällen, men framförallt i det dagliga arbetet. Vi samtalar ofta om regler och normer med våra elever.

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER:

- Skapa trygghet i omklädningsrummet till idrottshallen genom vuxennärvaro vid omklädning och dusch vid varje lektionstillfälle.
- Skapa trygghet i kapprummet.
- Öka förståelsen för olika behov och rätt till hjälpmedel. Medvetandegöra eleverna om att alla är olika och kan behöva olika lösningar för att det ska bli rättvist.

PRIORITERADE MÅL DETTA LÄSÅR:

Mål	**Åtgärder/insatser Hur ser vi mätbara/märkbara resultat?**	**Ansvarig**	**När ska arbetet vara klart?**
Ingen ska känna sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt.	Vi arbetar med främjande och förebyggande insatser. Vi utvärderar och analyserar resultaten från trivselenkäterna.	All personal.	Pågår ständigt.
Samtlig personal följer ärendegången, stoppar, reder ut och anmäler kränkningar.	Personalen ska bli bättre på att anmäla kränkningar så att vi får en dokumentation. Vi följer antalet kränkningar från läsår till läsår för att kunna se att antalet ärenden blir färre.	Rektor All personal	Pågår ständigt.
Trygghet i kapprum/omklädningsrum.	Schemalagd personal finns närvarande i kapprum/omklädningsrum. Vi utvärderar och analyserar den trygghetsvandring eleverna gjort på skolan för att kartlägga otrygga platser.	Schemalagd personal.	Vid rasters början. Vid ombyte i samband med idrottslektion.
Verksamhetens regler är väl förankrade hos personal, elever och vårdnadshavare.	Förväntansdokument som undertecknats av elever och vårdnadshavare.	Rektor, personal och vårdnadshavare.	Pågår ständigt.

TILL DIG SOM FÖRÄLDER:

Om du misstänker att ditt barn eller något annat barn utsätts för diskriminering eller kränkande behandling ska du i första hand vända dig till någon i personalen. Det kan vara svårt att ta till sig att ens egna barn kränker andra barn men även i detta fall är det viktigt att prata med personalen. Alla måste ta ett gemensamt ansvar och arbeta för barnens trygghet och samhörighet.

TILL DIG SOM BARN/ELEV:

En kränkning är när du blivit så illa behandlad att du känner dig ledsen, sårad eller mindre värd. En kränkande handling är en handling som du inte har bett om ska ske, det kan till exempel vara att någon slår dig, säger något elakt till dig, fryser ut dig, inte låter dig vara med eller är elak mot dig över nätet. Om du känner dig kränkt, ledsen eller sårad eller ser någon annan som är utsatt, berätta så snart som möjligt för en vuxen på skolan eller hemma.

BARN/ELEVER OCH VÅRDNADSHAVARES DELAKTIGHET:

Barn/elever är delaktiga genom skolans faddersystem och värdegrundsdagar. Värdegrundsarbetet pågår också kontinuerligt under hela läsåret bland annat genom värdegrundsövningar som förmedlas av trygghetsteamet. Eleverna ges möjlighet att vara med och ha synpunkter på skolans regler.

Vårdnadshavare är delaktiga genom att planen presenteras kort för dem under höstens föräldramöte. Planen publiceras också på Vklass och på skolans hemsida.

BILAGOR

1.1 BEGREPP:

Diskriminering

En förenklad beskrivning av diskriminering enligt diskrimineringslagen är att någon missgynnas eller kränks och att missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Till exempel om en elev får sämre betyg och det har samband med hens etniska tillhörighet.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering är när det finns en regel som verkar neutral men särskilt missgynnar personer med koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempelvis är om alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de barn som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en verksamhet inte genomför skäliga åtgärder för att en person med funktionsnedsättning ska kunna ta del av verksamheten. Ett exempel på bristande tillgänglighet kan vara att en elev med dyslexi inte får stöd i undervisningen.

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Exempel på trakasserier kan vara en lärare som hånar en elev för att han bär kippa.

Sexuella trakasserier

Med sexuella trakasserier menas ett beteende av sexuell natur som är oönskat av den som blir utsatt för det. Det kan till exempel vara att en lärare är sexuellt närgången mot en elev.

Instruktioner att diskriminera

Instruktion att diskriminera är när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning, till exempel en anställd, att diskriminera någon annan.

Kränkande behandling

I 1 kap. skollagen och i läroplanerna används begreppet kränkande behandling brett och omfattar då alla typer av kränkningar inklusive diskriminering enligt diskrimineringslagen och även diskriminering med koppling till andra omständigheter som gäller den enskilde som person. I 1 kap.2 § Regeringsformen står att ”Det allmänna ska motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person”. I 6 kap. skollagen avgränsas kränkande behandling till att avse ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen. I den här texten används begreppet ”kränkningar” för att beskriva alla typer av kränkningar som avses i 1 kap. skollagen, alltså omfattande även alla former av och grunder för diskriminering. När begreppet ”kränkande behandling” används här menar vi kränkningar såsom begreppet används i 6 kap. skollagen.[3]

[3] Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda - Hur skolan kan arbeta mot trakasserier och kränkningar. Skolverket, Stockholm 2019

1.2 DISKRIMINERINGSGRUNDERNA:

Kön
att någon är kvinna eller man. Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön. Lag (2014:958).

Könsöverskridande identitet eller uttryck
att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

Etnisk tillhörighet
nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande

Funktionsnedsättning
varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå

Religion eller annan trosuppfattning
Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar till exempel buddism, ateism och agnosticism.

Sexuell läggning:
homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning

Ålder
uppnådd levnadslängd.

Källa för diskrimineringsgrunderna: [4]

[4] Diskrimineringsgrunder - vad är det? | DO 2025-11-04